

APLIKOVANÁ ANTROPOLOGIE (KSKA/BAA)

- 1) Historie aplikované antropologie v rámci historie antropologie obecně – mezi snahou o „porozumění světu“ a snahou o „změnu světa“. Vznik a prolínání aplikovaného a neaplikovaného výzkumu; oddělené i společné institucionální zakotvení aplikované antropologie v různých zemích; příklady významných výzkumů v minulosti.
- 2) Diskuse o míře angažovanosti antropologa. Různé podoby angažovanosti v antropologii. Oslovování veřejnosti a popularizace, sociální kritika, advokacie, aktivistická antropologie. Příklady aktivistických aj. angažovaných výzkumů. Jak zajistit pozornost „nejvíce utlačovaným“ (gender, socio-ekonomická nerovnost apod.).
- 3) Etika aplikovaných výzkumů a projektů. Vznik kodexů, starší i aktuální diskuse ohledně etiky, konflikty loajality ve výzkumu. Pozitivní i negativní příklady využití antropologie státem a dalšími mocenskými aktéry. Dilemata „informovaného souhlasu“. Vztah antropologie a „politiky“.
- 4) Vyjednávání se zadavatelem výzkumu, etické a právní aspekty dohody se zadavatelem. Co můžeme jako antropologové nabízet, co by měla/mohla obsahovat „nabídka“? Na co si dát pozor ve smlouvě? Důsledky marketizace výzkumného „trhu“ a antropologie. Financování aplikovaných výzkumů (a jeho dilemata).
- 5) Metody v aplikované antropologii. Pozorování v aplikovaném výzkumu. Postup rapid appraisal. Evaluace a její druhy, social impact assessment. Kombinace metod. Triangulace dat. Desk research, získávání a využití dat z institucí (příklady institucí v ČR a typů dat, které od nich můžete získat). Spolupráce s jinými profesemi, týmové výzkumy. Spoluúčast antropologů na tvorbách politik (včetně stakeholder analysis). Příklady výzkumů.
- 6) Participativní výzkum v aplikované antropologii. Jeho fáze a způsoby zapojení lidí z terénu. Ideální podmínky fungování participativního výzkumu. Příklady participativního výzkumu. Top down versus bottom up přístup. Koncept local knowledge a význam jeho užívání. Koncepty ownership, empowerment... (jejich využití ale i možné zneužití).

7) Antropologie, development studies a „rozvoj“. Kritika a spolupráce. Koncept, procesy a rizika modernizace. Rozvojová antropologie versus antropologie rozvoje. Role Světové banky a jiných mezinárodních aktérů. Promluvte kriticky o možnosti řízení sociální změny a přenosu „dobrých praxí“. Chudoba jako motiv k působení změn v terénu (rizika mocenská a jiná).

8) Jak vzniká chudoba, sociální nerovnost a marginalizace. Principy a funkce sociální politiky. Nástroje sociální politiky na státní a lokální úrovni. Koncept policy analysis. Role nevládních neziskových organizací v této oblasti. Možnosti spolupráce antropologů s nevládními organizacemi, samosprávou, kraji i státní správou (i v ČR, např. i v oblasti městského plánování, komunitního rozvoje a sociálních služeb). Příklady sociálních služeb. Komunitní plánování.

9) Možnosti aplikace antropologie v „interkulturní komunikaci“ a vzdělávání. Návrhy antropologů na proměnu vzdělávání a vzdělávacích institucí ve snaze vyrovnat vzdělanostní nerovnosti, desegregovat školy a zavést kulturně vhodné způsoby vzdělávání. Boj proti marketizaci školství. Koncept „kontraškolní kultury“, kritická pedagogika. Příklady výzkumů. Koncept kulturního zprostředkování (cultural brokerage).

10) Možnosti využití antropologie v „pracovním procesu“. Hawthorne project a jeho význam nejen pro antropologii. Práce pro firmy a ve firmách, možnosti uplatnění antropologie v produktovém managementu. Organizační antropologie. Specifika organizačních výzkumů. Příklady výzkumů.

11) Projektový management. Základní součásti projektové fiše. Uplatnění sociálních věd v jednotlivých fázích tvorby a realizace projektu (studie příležitostí, studie proveditelnosti, cíle a obhajoba potřebnosti projektu, analýza zainteresovaných stran, řízení rizik, monitoring a evaluace). Problematika „vlastnictví“ výstupů projektu.

12) Hypotézy o původu Romů a jejich příchodu do Evropy. Teorie o indickém původu a jakou úlohu v ní sehrála lingvistika. Endonyma a exoetnonyma, jejich původ a šíření. Politiky spojené s označováním etnických a náboženských minorit. Stereotypizace a mechanismy stigmatizace romských skupin a jednotlivců.

13) Migrace, nomadismus a (násilné i nenásilné) usazování Romů. Souvislost těchto tří jevů s politikou (institucí i vůdčích představitelů státu) v různých historických epochách a v různých zemích zhruba do konce 19. století. Příchod osvícenství a změny, které přineslo ve vztahu k Romům.

14) Proměny státního přístupu k Romům od vzniku Československa v roce 1918 do současnosti. Postavení Romů a jejich osudy mezi světovými válkami a za druhé světové války. Migrace do Čech a na Moravu a sociokulturní posuny. Státní politika asimilace a praktiky „sociálního inženýrství“, Svaz Cikánů-Romů a normalizace. Vliv těchto politik na současnou situaci Romů.

15) Specifika antropologických výzkumů a intervence antropologů v kontaktu se členy marginalizovaných skupin. Role „vědců a expertů“ v politice vůči těmto skupinám. Problematika lidských práv z antropologického hlediska. Historický kontext vzniku konceptu lidských práv. Individuální práva vs. práva skupin. Univerzalismus vs. relativismus. Příklady skupin, angažovanost antropologů v ochraně těchto skupin, lidskoprávní organizace.